

Biskop Atle Sommerfeldt:

Preken Jegermesse Skogbygda

29.9.2013

Mikkelsmesse

Prekentekest Luk 11,3: Gi oss i dag vårt daglige brød

Arbeidet for det daglige brød er det første alt levende må være involvert i. Mennesket er ikke unntatt. Mat må alle ha. Når vi i dag samles til jegermesse, knytter vi til den eldste måten mennesker har skaffet seg sitt daglige brød på. På en særlig måte forbinder jakten oss med generasjonene før oss og lar oss være en liten del av det store menneskelige fellesskapet i alle kulturer, til alle tider.

Jakten forbinder oss også på en spesiell måte til naturen. Mest grunnleggende er det at jakten for livsopphold er en grunnleggende adferd, vel kjent i naturen hos mange arter. Vi blir en del av naturens puls. Men enda mer opplever jegeren at jakten bringer oss inn i naturen. Selv om jakten handler om maktbruk, krever den ydmykhet for å lykkes. Den gode jeger lever av å tyde naturens tegn og leve som en del av skogens liv. Jakten gjør at vi ser hvor utrolig sammensatt og finstilt naturen er. Slik gir den oss mulighet til å se og leve i sporene til Gud Skaperen.

Bønnen «Gi oss i dag vårt daglige brød» er den sentrale bønningen i bønningen Jesus lærte oss. Tre bønner foran og tre bønner etter, til sammen 7 bønner. I sin kortfattede form sier den oss at Gud er midt i vårt hverdagsliv og ønsker oss velkommen til å legge frem for Gud i takk og bekymring alt vi baler med for å leve.

Martin Luther sier i Den store katekismen at «bønnen omfatter alt som hører med til livet her i verden.. og til livet hører ikke bare at kroppen vår har det den trenger av mat og klær og andre ting, men også at vi lever i fred og ro i all vår handel og vandel og i alle livets forhold kommer ut av det med de menneskene vi lever og ferdes blant – i en sum: alt som har å gjøre med styre og stell både i hjemmet og i naboskapet og samfunnet som helhet».

Jeg har som noen av dere vet en fortid i Kirkens Nødhjelp og har sett alle de store sultkatastrofene de siste 20 årene på nært hold. Det har vært en krevende erfaring å se at Nordahl Grieg har rett når han sier i Til Ungdommen: «Finnes her nød og sult, skyldes det svik».

Muligheten til å sikre seg det daglige brødet er helt avhengig av at det er orden i samfunnet vi lever i. Ingenting truer livsoppholdet så sterkt som krig og undertrykkelse. Nobelprisvinneren i økonomi Amartya Sen har påvist hvordan autoritært og udemokratisk styresett er hungerskatastrofenes far. Krig, der landbruksområdene legges øde og folk flykter, er sultens mor. Derfor er arbeidet for demokrati og fredelig sameksistens i og mellom nasjoner og folk, det viktigste bidraget norsk utviklingspolitikk kan gi for at folk får sitt daglige brød i land med fattigdom og sult.

Dårlig vær forsterker krisene. Fredag fikk vi igjen bekreftet av FNs klimapanel det vi egentlig vet: Ingen enkeltfaktor truer milliarder av menneskers daglige brød i de neste hundre årene mer enn de menneskeskapt klimaendringene. FNs klimapanel bekrefter dette ut over enhver rimelig tvil. Dårlig vær skyldes ikke lenger bare naturen, men også menneskets innflytelse på naturen.

Men vi vet også hvordan store skiller mellom folk i et lokalsamfunn har skapt store forskjeller i folks mulighet til å sikre seg det daglige brød, og hvordan strid i familier og lokalsamfunn kan ødelegge livsglede og til og med true næringsgrunnlaget.

Derfor er bønnen til Gud om daglig brød en påminning til oss alle om å være gode samfunnsborgere lokalt, nasjonalt og globalt - som bidrar til at alle mennesker, og særlig de som flykter fra nød, krig og undertrykkelse, kan gis mulighet til et trygt liv.

Bønnen minner oss også om at arbeidet med å få det daglige brødet, hele tiden trues. Naturen er slett ikke harmonisk og vennlig, men gir oss hele tiden motstand i form av uforutsigbarhet, sykdom og ekstremvær. Verst er det når naturens motstand og menneskets ondskap slår seg sammen. Derfor er Fadervårs sentrale bønn også en bønn om å verne oss mot alt som truer livet og som kan skade oss.

I dag er det Mikkelsmesse – en søndag der vi skal minne hverandre om erkeengelen Mikael. Nettopp Mikael er engelen som leder an i striden mot alt som vil ødelegge mennesket og som derfor er i opposisjon mot Gud. Derfor er Mikael ofte avbildet i stridsuniform. Men denne

uniformen er ikke der for å krige og ta liv, men for å kjempe mot ondskap og urett. Derfor er Mikael engel for vår bønn om det daglige brød.

«Det er utrolig så flott Gud har sørget for at åkeren din står», sier presten til bonden i den kjente dialogen. «Ja, det må presten gjerne si», svarer bonden, «men presten skulle ha sett hvordan det så ut her da Gud holdt på aleine».

Det er ofte en stor misforståelse at bønnen til Gud, avsetter vårt eget ansvar. Ikke sjelden kan prester og predikanter ordlegge seg slik presten i den klassiske dialogen gjorde, og slik underkjenne at Gud selv fortalte Adam – som betyr menneske - at kampen for det daglige brød skjer gjennom hardt arbeid. Gud svarer ikke på vår bønn om daglig brød ved å servere oss mat og klær og gode samfunnsforhold på et fat. Gud utrustrer oss derimot til å være sine medskapere i å bekjempe alt som truer vårt daglige brød. Og da gir Gud oss løftet som skal følge oss i gode og dårlige dager, i sorg og glede, i medgang og motgang. Gud slipper oss aldri og overlater oss aldri til oss selv. I den forstand kan vi i takknemlighet og fryktløshet legge vårt arbeid for det daglige brød i Guds hånd.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige Ånd som var og er og blir en sann Gud fra evighet til evighet. Amen